

**Janusz PŁACZEK**

Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie

ORCID: 0000-0002-3252-8040

## **PROPOZYCJA NOWEJ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP**

---

### **PROPOSAL OF A NEW STRATEGY FOR POLAND'S NATIONAL SECURITY**

#### **Abstract:**

It can be expected that a new national security strategy of the Republic of Poland should be published in the spring of 2024. This is due to the need to take into account those matters in the field of external and internal security that have taken place since May 2020 when the current strategy is in force. This can be referred to, for example, the ongoing war in Ukraine, the accession of Sweden and Finland to NATO, the end of the CoViD-19 pandemic, Britain's departure from the European Union structures, the strengthening of the PRC's role in the world, the international and trade isolation of the Russian Federation, the depopulation of our country, the occurrence of high inflation, environmental and technical threats. The new strategy must place a stronger emphasis on military security, critical infrastructure and defense facilities (industry, reserves, trained personnel, organizational structures, command system, civil defense) and political cooperation within NATO and the EU.

**Keywords:** strategy, threats, security policy.

#### **Wstęp**

Istnieją wszelkie przesłanki, aby opracować nową strategię bezpieczeństwa narodowego naszego kraju. Zmiany w środowisku międzynarodowym oraz wewnętrznym są na tyle duże, aby proponować tezy dla tego dokumentu. Wiedząc, że jest to kluczowy i jawny akt prawny natury politycznej, należy rozpocząć dyskusję wśród ekspertów nauk o bezpieczeństwie. Pozwoli to z pewnością rzucić nowe światło na tę problematykę oraz pomoże w jego ostatecznej redakcji.

Stąd też celem tego artykułu jest nakreślenie podstawowej struktury oraz wiodących punktów nowej strategii bezpieczeństwa narodowego RP, która powinna zostać zatwierdzona wiosną 2024 r. Tym samym chodzi o pomoc dla ekspertów opracowujących ten kluczowy dokument w państwie.

Mając to na uwadze skupiam się na kilku elementach metodycznych, niezbędnych w procesie badań naukowych. Przedmiotem studiów jest tu treść strategii bezpieczeństwa narodowego. Podmiotem zaś nasze państwo. Do głównych metod badawczych zaliczam tu: studia literaturowe, analizę i ocenę oraz uogólnienie. Bazą do czynionych tu refleksji były publikacje naukowe, akty prawne oraz źródła internetowe.

Całość opracowania, ze względu na rozległość wątków w prowadzonym temacie, należy traktować jako propozycję i głos w dyskusji w tym obszarze wiedzy. Można oczekiwać, że opracowanie pobudzi twórczo środowisko z korzyścią dla jakości nowej strategii bezpieczeństwa narodowego RP.

### **Istota strategii bezpieczeństwa narodowego**

Od zarania dziejów wodzowie plemion, królowie i dowódcy wykorzystywali różne sposoby, aby wygrać wojnę lub bitwę z przeciwnikiem. Dokonywali analizy i kalkulacji własnych sił oraz sił nieprzyjaciela i przyjmowali odpowiednią strategię działania, aby zwyciężyć. W miarę rozwoju społecznego i rosnącej złożoności zjawiska wojny, konieczne stało się włączenie w zakres strategii elementów pozamilitarnych (Solarz, 2009, s. 27). Stąd też współcześnie strategia to rządowy plan działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa we wszystkich jego wymiarach (BBN, 2020). Wymaga ona myślenia w kategoriach globalnych i w dłuższym horyzoncie czasowym. Musi ona uwzględniać stan posiadanych środków w sferze: obronnej, ochronnej, społecznej i gospodarczej (Radomyski, Płaczek, Wetoszka, 2022, s. 107) oraz istniejące otoczenie międzynarodowe.

Potrzebny jest więc w państwie zwarty dokument, w którym zostanie określona jego strategia bezpieczeństwa gwarantująca trwały rozwój. Ma to być akt prawny o charakterze politycznym, podający misję, wizję oraz cele państwa w dłuższym horyzoncie czasowym jako drogowskaz do działania i koordynacji. W państwach demokratycznych strategia jest dokumentem jawnym i powszechnie znanym. Określa ona koncepcję przygotowania się na prawdopodobne zagrożenia, gdzie ich ryzyko wystąpienia jest mierzalne (które jest lub może być podstawą modyfikacji zarówno polityki jak i strategii) (Gryz, 2013, s. 172). Oczywiście zagrożenia te mają różnorodny charakter i siłę oraz zmieniają się w czasie pod wpływem rozwoju techniki i zmian otoczenia międzynarodowego. Pisze się także o ocenie zdolności posiadanych przez oponentów (Banasik, 2015, s. 12).

Zwraca się ponadto uwagę, że strategia powinna uwzględniać zarówno: interesy narodowe i cele strategiczne państwa w dziedzinie bezpieczeństwa; warunki ich realizacji; optymalne sposoby osiągania tych celów oraz siły i środki wydzielone do ich realizacji (Koziej 2006, s. 256). Obok tego powinna określać cele i zadania formacji i służb państwowych oraz pilność ich realizacji. Musi to dotyczyć newralgicznych spraw narodu w różnych płaszczyznach, tworząc zwarty system bezpieczeństwa i obronności państwa, podkreślając aktualne atrybuty siły narodu; wskazywać także na związki z sojuszem militarnym i gospodarczym oraz organizacjami międzynarodowymi, kształtując własne środowisko bezpieczeństwa. Jednocześnie dokument ten musi mieć charakter użyteczny i integrujący wspólne działania (w płaszczyźnie kierowania, militarnej i wsparcia), na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa; zwracać szczególną uwagę na elementy: dyplomacji, informacji, gospodarki, wojska, służb mundurowych oraz prawa. Obok tego strategia musi wskazywać na organy kierowania i kontroli procesów bezpieczeństwa narodowego. W szczególności odnosi się to do metod i zasad jego zapewnienia. Wreszcie strategia powinna tworzyć zwarty i spójny system polityki bezpieczeństwa państwa na dziś i na jutro przy działaniach uprzedzających i prewencji. Oznacza to, że powinna także stanowić podstawę do generowania wariantów przeciwdziałania zagrożeniom (Wrzosek, 2013, s. 117) i koncepcjom systemowego działania w postaci wielowymiarowego projektu (Świeboda, 2014, s. 625). Oczywiście wszystko to musi być napisane komunikatywnym językiem i aktualne w czasie.

Starając się uogólnić identyfikację pojęcia strategii można stwierdzić, że mowa jest tu o:

- teorii i praktyce działania ukierunkowanego na osiągnięcie założonych celów w danej dziedzinie, ujmowanych w skali ogólnej i mających charakter długofalowy (*Słownik*, 2002, s. 131),
- sztuce łączenia w całość dostępnych zasobów, instrumentów, metod, reguł i zasad działania dla urzeczywistnienia jakiegoś pomysłu, osiągnięcia założonego celu (Kuźniar, 2005, s. 11),
- sztuce rządzenia państwem w istotnych obszarach kształtowania bezpieczeństwa (Mendrek, Płaczek, 2020, s. 103), prowadzenia polityki zagranicznej i utrzymywania stosunków zewnętrznych.

W konkluzji przez strategię bezpieczeństwa narodowego należy rozumieć sztukę i praktykę użycia siły w sposób przemyślany i dla osiągnięcia określonych celów politycznych; chodzi tu o siłę zorganizowaną, poddaną władzy politycznej, w istniejącym kontekście

instytucjonalnym i z określonymi ramami prawnymi. Ma ona służyć zapewnieniu bezpieczeństwa, mając na uwadze organizację państwa i jego narzędzi do reagowania na przyszłe zagrożenia. W sumie jest to dokument planistyczny (cele, zdania, środki, odpowiedzialność, koordynacja, czas) wyprzedzający bieg zdarzeń (Kupiecki 2015, s. 12) w sferze makro, zorientowanym na bezpieczeństwo państwa, jego żywotne interesy, zapewniające trwały rozwój i pokój. Trzeba widzieć tu cały czas efekt końcowy polegający na kształtowaniu środowiska bezpieczeństwa państwa i reagowania w sytuacjach trudnych.

Można więc przywołać za literaturą przedmiotu, iż strategia narodowa powinna posiadać następujące cechy:

- dostępność – dokument powinien być znany społeczeństwu,
- przystępność języka i jednoznaczność nie wymagająca interpretacji,
- długoterminowość, powinna przewidywać i wyprzedzać zachodzące zmiany,
- analityczny charakter,
- użyteczność, czyli możliwość wdrożenia w bieżących warunkach,
- aktualność w sferze dostępnych środków i metod zapewniania bezpieczeństwa,
- zadaniowość (podział kompetencji i odpowiedzialności),
- wskazanie celu końcowego, czyli wizję korzystnego stanu oraz kierunki polityki, oraz celów szczegółowych.

Starając się zapewnić bezpieczeństwo narodowe należy stosować szereg metod, które powinny być wpisane w strategię. Muszą one się przenikać i uzupełniać. Chodzi tu o:

- profilaktykę – proces oddziaływania siłami i środkami bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego na przyczyny, prowadzące do powstania konkretnego zagrożenia, jak również na warunki, sprzyjające jego powstawaniu i urzeczywistnianiu,
- uprzedzanie – oddziaływanie na proces przygotowania do urzeczywistnienia się zagrożeń ze strony jego źródła lub nosiciela,
- położenia kresu (likwidacja zagrożenia) – oddziaływanie na proces bezpośredniego niesienia uszczerbku interesom narodowym kraju,
- lokalizację i neutralizację – proces usuwania siłami i środkami bezpieczeństwa narodowego występujących szkodliwych następstw (skutków) lub sprowadzenie ich do minimalnego poziomu,
- dobre przygotowanie się na prawdopodobne zaistnienie sytuacji kryzysowych, w tym włączenie sojuszniczych działań,
- obniżenie ryzyka zaistnienia sytuacji zagrożenia przez niwelowanie wystąpienia sytuacji zagrożeń,

- kształtowanie postaw patriotycznych, tradycji i moralnych wśród społeczeństwa.

Dla państwa wynikają z tego obowiązki względem realizowanej strategii bezpieczeństwa, przy czym strategia ta jest uznawana jako narzędzie polityki (Sałajczyk, 2004, s. 20). Stąd też do powinności władzy politycznej należą:

- ukierunkowanie działalności zgodnie z racjonalną ideą – strategią (założeniami) i dostosowanie się do niej, także w doborze sojuszników i przeciwników,
- przygotowanie korzystnych warunków dla wdrażania przyjętej strategii,
- dostosowanie momentu rozpoczęcia działań (rozmów, negocjacji, pertraktacji, konfliktu, sankcji, rozejmu) do imperatywów zawartych w strategii,
- określanie politycznych celów działania sił zbrojnych i zapewnienie swobody realizacji zadań przez armię,
- zapewnienie środków niezbędnych do prowadzenia zwycięskiej walki,
- zagwarantowanie pełnego wykorzystania rezultatów działań osiągniętych dzięki strategii.

Tworzenie strategii bezpieczeństwa narodowego jest to złożony i dynamiczny proces społeczny. Mamy tu do czynienia z korektą pewnych wartości, jak również hierarchii ich ważności. Państwo ma stwarzać warunki prawne na wsparcie tych procesów i koordynować wszystkie płaszczyzny bezpieczeństwa a niekiedy wymuszać stosowne ich działania. Dodatkowo musi reagować na potencjalne nowe zagrożenia (np. sieciocentryczne, środowiskowe, terrorystyczne, kosmiczne, hybrydowe) tj. zagrożenia niespodziewane czy zagrożenia jako suma różnych podrzędnych zagrożeń (Dawidczyk, 2021, s. 183). Państwo musi także działać na niwie międzynarodowej, stwarzając klimat dla rozwoju pokoju i zacieśniania dobrych stosunków.

### **Synteza treści nowej strategii bezpieczeństwa narodowego**

Starając się sprecyzować treść proponowanej, nowej strategii, należy przyjąć założenie, że dokument ten ma być zwarty, syntetyczny oraz konkretny (De Wit, Meyer, 2007, s. 25). Wynika stąd jego forma, obejmująca zestawienie poszczególnych zagadnień. Poniższy projekt stworzony został w oparciu o bieżącą sytuację Polski na arenie międzynarodowej oraz przy uwzględnieniu dynamicznie rozwijającej się sytuacji na Ukrainie. Wszystkie obszary strategii uznane są za priorytety na nadchodzące lata i wymagają szczególnej uwagi i zaangażowania

dużych sił i środków do ich realizacji. Proponowane rozwiązania mieszczą się w perspektywie czasowej najbliższych 10 lat.

### **I. Preambuła**

*Zapewnienie bezpieczeństwa narodowego stanowi podstawowy warunek rozwoju naszego państwa. Najważniejszymi wartościami dla nas są tu: niepodzielność, nienaruszalność granic i integralność terytorialna kraju. Współczesna sytuacja międzynarodowa podkreśla wagę bezpieczeństwa narodowego. Daje się zaobserwować nowy wyścig zbrojeń. Powraca rywalizacja między Zachodem a Rosją. Niniejsza koncepcja Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP ma na celu umocnienie zdolności kraju do przeciwstawiania się zagrożeniom, a także zapewnienie w miarę optymalnych warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego. Obejmuje ona problematykę bezpieczeństwa: politycznego, gospodarczego, militarnego, cybernetycznego, jak również ekologicznego, demograficznego, zdrowotnego i kulturowego. Określa rolę systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym oraz wskazuje na główne kierunki wzmacniania krajowego systemu obronnego. Wszystko to ma na celu poprawę bezpieczeństwa obywateli oraz wzmacniać naszą pozycję w świecie.*

### **II. Cele strategii**

- 1. Głównym celem strategii jest utrzymanie suwerenności oraz zapewnienie warunków do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego, pokojowej koegzystencji i poprawie jakości życia obywateli.*
- 2. Cele cząstkowe strategii obejmują: umacnianie pozycji kraju w strukturach europejskich i transatlantyckich; zwiększenie potencjału obronnego i odstraszania RP; podniesienie poziomu odporności na zagrożenia w cyberprzestrzeni; zapewnienie poczucia bezpieczeństwa własnym obywatelom; zadbanie o wysoki poziom intelektualny mieszkańców; ochronę środowiska naturalnego i dziedzictwa narodowego; zbilansowanie budżetu państwa; poprawie dietności w kraju; znowelizowanie zarządzania kryzysowego.*

### **III. Występujące współczesne zagrożenia**

- 3. Agresywna i nieprzewidywalna polityka Federacji Rosyjskiej (wysokie ryzyko).*
- 4. Osłabienie potencjału demograficznego i społecznego związane z depopulacją (wysokie ryzyko).*
- 5. Wzrost dokonywanych cyberataków (wysokie ryzyko).*
- 6. Nienadążanie w zakresie składanych zamówień i dostaw nowoczesnego uzbrojenia do kraju z uwagi na wojnę na Ukrainie (wysokie ryzyko).*

7. *Nadmierny deficyt budżetowy państwa oraz pogłębiające się zadłużenie wewnętrzne państwa, które przekłada się także na wysoką inflację (wysokie ryzyko).*
8. *Działalność obcych służb specjalnych o charakterze wywiadowczym (średnie ryzyko).*
9. *Negatywne zjawiska spowodowane siłami natury (susze, osuwiska, podtopienia) i duże katastrofy techniczne (średnie ryzyko).*
10. *Zjawiska o charakterze terrorystycznym (małe ryzyko).*
11. *Masowy napływ migrantów i zamieszki na tle narodowościowym (małe ryzyko).*
12. *Powolne odchodzenie od węgla kamiennego i brunatnego w energetyce krajowej i ich wpływ na bezpieczeństwo ekologiczne (małe ryzyko).*
13. *Zagrożenia epidemiczne (małe ryzyko).*

#### **IV. Pryncypia w zakresie bezpieczeństwa narodowego**

14. *Stać na straży niepodległości i bezpieczeństwa kraju.*
15. *Być niezależnym politycznie i dbać o integralność terytorialną.*
16. *Dążyć do rozwoju gospodarczego przy zachowaniu imperatywów ekologicznych.*
17. *Gwarantować wolność słowa i ochronę praw człowieka.*
18. *Umacniać patriotyczną postawę i poczucie tożsamości narodowej wśród obywateli.*
19. *Kształtować poprawne stosunki międzynarodowe na forum: ONZ, OBWE, NATO i UE.*

#### **V. Zasadnicze składowe bezpieczeństwa narodowego**

15. *Zapewnienie bezpieczeństwa militarnego.*
16. *Sprawny system bezpieczeństwa publicznego.*
17. *Zachowanie równowagi między potęgą militarną a potęgą gospodarczą.*
18. *Efektywny system ochrony granicy państwowej.*
19. *Ilościowy i jakościowy system rezerw strategicznych.*
20. *Nowoczesny i wydajny krajowy przemysł obronny.*
21. *Zapewnienie stałych dostaw węglowodorów z przyjaznych państw.*
22. *Odporny na zakłócenia system infrastruktury krytycznej państwa.*
23. *Edukacja w zakresie potencjalnych zagrożeń i umiejętności samoobrony.*
24. *Aktywne uczestnictwo w sojuszu NATO i UE.*

#### **VI. Bezpieczeństwo polityczne**

25. *Dążyć do utrzymania stabilności porządku konstytucyjnego oraz przestrzegania praw i wolności człowieka. Nie dopuścić do upartyjnienia struktur państwowych.*

26. *Chronić społeczeństwo przed zagrożeniami ze strony organizacji przestępczych.*
27. *Zapobiegać wystąpieniu aktów i praktyk o charakterze terrorystycznym.*
28. *Rozwijać współpracę międzynarodową i wzmacniać pozycję kraju na arenie międzynarodowej. Uczestniczyć w tworzeniu wspólnej polityki bezpieczeństwa poprzez zacieśnianie współpracy Polski z państwami członkowskimi Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej. Dążyć do członkostwa w grupie G20.*
29. *Przeciwdziałać zjawiskom ekstremizmu w odniesieniu do ideologii, religii lub odmienności kulturowej.*
30. *Stwarzać warunki do pokojowego rozwoju.*

#### **VII. Bezpieczeństwo gospodarcze**

31. *Zwiększać potencjał gospodarczy państwa poprzez rozwijanie przemysłu obronnego, rezerw strategicznych, infrastruktury krytycznej, budowę centralnego portu komunikacyjnego oraz wykorzystanie technologii satelitarnych w gospodarce i administracji.*
32. *Rozwijać gospodarkę narodową wzmacniając ochronę przed korporacjami transnarodowymi i monopolem na naszym rynku.*
33. *Wspierać konkurencyjność międzynarodową państwa m.in. poprzez właściwe rozwiązania prawne i międzynarodowe porozumienia gospodarcze.*
34. *Powiększać udział Polski w międzynarodowym podziale pracy poprzez sprzyjające warunki do swobodnego przepływu przez terytorium kraju towarów, usług i kapitału. Wiąże się to z rozwojem sieci połączeń drogowych, kolejowych, portów morskich i lotniczych, a także maksymalizacji bezpiecznych przelewów elektronicznych podczas transakcji finansowych.*
35. *Tworzyć przyjazne warunki dla inwestorów zagranicznych w kraju.*
36. *Utrzymywać trwały wzrost PKB i prowadzić efektywną politykę antyinflacyjną bez dodatkowego zadłużania państwa.*
37. *Pozyskiwać przez NBP kruszec oraz papiery wartościowe.*
38. *Rozwijać przemysł spożywczy, a także powiększać eksport żywności. Wprowadzić tanie kredyty dla rolników i podmiotów skupujących polskie płody rolne.*
39. *Zapobiegać i likwidować przemyt do kraju.*

#### **VIII. Bezpieczeństwo militarne**

40. *Zwiększyć nakłady finansowe na realizację potrzeb obronnych do 3 % w PKB (średnio w latach 2023-2027).*

41. *Dokonać modernizacji systemu obrony powietrznej i przeciwrakietowej.*
  42. *Wzmocnić ilościowo potencjał militarny polskiej armii do 300 tys. (żołnierzy i pracowników wojska). Ujmując w wojskach operacyjnych 190 tys. żołnierzy oraz 50 tys. w WOT.*
  43. *Usprawnić i zwiększyć ilościowo system kształcenia i doskonalenia zawodowego żołnierzy.*
  44. *Rozwijać kompetencje żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej.*
  45. *Zdynamizować działania wojsk obrony cyberprzestrzeni.*
  46. *Wyraźnie powiększyć obronny potencjał morski poprzez doposażenie w dodatkowe okręty, śmigłowce i bezzałogowe systemy rozpoznania i rażenia.*
  47. *Tworzyć nowe jednostki bojowe w szczególności na wschód od Wisły (w tym w obszarze zaplecza logistycznego) skupiając się na zdolnościach obronnych.*
  48. *Poprawić stacjonarny i polowy system wojskowej opieki zdrowotnej.*
  49. *Organizować wspólne ćwiczenia międzynarodowe, jak również uczestniczyć w takich manewrach przy jednoczesnym zapraszaniu zagranicznych obserwatorów.*
  50. *Kreować pozytywny wizerunek SZ RP w kraju, jak i za granicą.*
- IX. Bezpieczeństwo wewnętrzne**
51. *Nowelizować akty prawne w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego w celu zapewnienia właściwego i bezpiecznego funkcjonowania instytucji państwowych i porządku konstytucyjnego.*
  52. *Usprawnić efektywność funkcjonowania instytucji państwowych odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa poprzez podnoszenie poziomu kompetencji pracowników administracji państwowej i funkcjonariuszy ze szczególnym uwzględnieniem służących w Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Krajowej Administracji Skarbowej.*
  53. *Utrzymywać na wysokim poziomie doinwestowania oraz sukcesywnie podnosić poziom profesjonalizmu takich służb, jak: Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna, Służba Więzienna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne oraz różnego rodzaju stráže i inspekcje.*
  54. *Doskonalić system zarządzania kryzysowego m.in. poprzez zwiększenie udziału żołnierzy w ćwiczeniach i treningach organizowanych na szczeblu organizacji samorządowej.*

55. *Wzmocnić zdolność państwa do obrony przed zagrożeniami o charakterze terrorystycznym, przestępczością zorganizowaną czy zagrożeniem pożarowym.*
56. *Przeciwdziałać wystąpieniu zagrożeń cywilizacyjnych, w tym cyberprzestępczości.*
57. *Dostosować system ochrony zdrowia do sprawnego wykrywania i zwalczania zagrożeń epidemicznych.*
58. *Rozbudować w zakładach karnych stałe miejsca pracy dla skazanych tak, aby można było w 2025 r. zatrudnić do 60 % osadzonych.*
59. *Zwiększyć ilość kołowych przejść granicznych z Ukrainą.*
60. *Wspierać wśród społeczeństwa postawy patriotyczne i zachowania prospołeczne.*

#### **X. Cyberbezpieczeństwo**

61. *Uszczelnić system zabezpieczeń informatycznych w infrastrukturze krytycznej i administracji rządowej w celu utrzymania najwyższego stopnia ochrony przed cyberzagrożeniami.*
62. *Rozwijać krajowy system cyberbezpieczeństwa m.in. poprzez: nowelizację aktów prawnych, szkolenie kadr, zakup systemów informatycznych oraz innowacyjne badania. Poszerzać współpracę międzynarodową w tym obszarze. Również edukować w tym zakresie społeczeństwo oraz działać przeciwko dezinformacji.*

#### **XI. Bezpieczeństwo energetyczne**

63. *Zwiększyć dywersyfikację dostawców i tras ładunków gazu ziemnego oraz ropy naftowej do kraju.*
64. *Rozbudowywać sieć gazociągów i naftociągów w kraju oraz mostów energetycznych z naszymi sąsiadami z UE, NATO oraz Ukrainą.*
65. *Do 2033r. uruchomić elektrownię jądrową w kraju oraz szereg małych elektrowni na paliwo nuklearne.*
66. *Poszerzać miks energetyczny w zakresie odnawialnych źródeł energii o nowe: biogazownie, geotermie, farmy wiatrowe na lądzie i na morzu, hydroelektrownie tak, aby ich wzrost w każdym roku rósł o 1 % w strukturze wytwarzanej energii, kosztem węgla kamiennego i brunatnego. Wspierać tym samym cały sektor energetyczny kraju (państwowy, spółek, indywidualny).*
67. *Rozbudowywać system rezerw węglowodorów.*
68. *Wspierać działania w zakresie ocieplania domów, instalowania pomp ciepła, stosowania żarówek energooszczędnych, inteligentnych systemów oświetlenia.*

69. Sukcesywnie wdrażać program przenoszenia napowietrznych linii energetycznych o różnym przedziale napięcia elektrycznego do podziemnych instalacji przesyłowych.
70. Rozwijać energomobilność w kraju, jak również nowoczesne źródła energii na bazie wodoru.

## **XII. Bezpieczeństwo ekologiczne**

71. Zwiększyć lesistość powierzchni kraju do poziomu 31 % do 2030 r.
72. Utworzyć dwa nowe parki narodowe na terytorium kraju (Gór Słonnych i Wielkich Jezior Mazurskich) do 2025 r.
73. Corocznie budować w kraju jedną spalarnię śmieci do 2030 r.
74. Ograniczać każdego roku emisję głównych zanieczyszczeń powietrza ( $CO_2$ ,  $NO_x$ ,  $SO_2$ ) oraz zanieczyszczeń wody w rzekach o 5 %.
75. Przeznaczać każdego roku po 0,75 % w relacji do PKB na nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w kraju.
76. Wyeliminować z użycia w kraju samochody z silnikami wysokoprężnymi do 2035 r.
77. Powiększać ilość gospodarstw ekologicznych w kraju w każdym roku o 5 %.
78. Wybudować 100 małych zbiorników retencyjnych w kraju do 2030 r.
79. Poszerzyć zbiórkę odpadów komunalnych o odzież.
80. Dostosować politykę i działania państwa do uzgodnionych celów klimatycznych na forum organizacji międzynarodowych.
81. Edukować społeczeństwo w obszarze ochrony środowiska.
82. Ograniczać oficjalne wysypiska śmieci w kraju – co roku o 10 miejsc.

## **XIII. Bezpieczeństwo demograficzne**

83. Wspierać rodziny finansowo w postaci świadczeń społecznych. Każdą matkę do 30 roku życia wychowującą dziecko zwolnić z płacenia podatku PIT.
84. Zwiększyć dostęp do taniego mieszkania dla osób nieposiadających własnego lokum poprzez możliwość wzięcia kredytu mieszkaniowego na preferencyjnych zasadach jego spłaty.
85. Podnieść jakość opieki medycznej w zakresie leczenia bezpłodności, położnictwa i neonatologii.
86. Poprawić dostępność do żłobków i przedszkoli poprzez budowę 1000 nowych obiektów do 2026 r.
87. Mając na uwadze przeciwdziałanie emigracji młodych ludzi z kraju – obniżyć opodatkowanie ich dochodów. Jednocześnie przyciągać do Polski imigrantów.
88. Przeciwdziałać nielegalnej migracji oraz handlu ludźmi.
89. Wspierać prawnie i finansowo rodziny zastępcze.

#### ***XIV. Bezpieczeństwo zdrowotne***

- 90. Poprawić dostępność usług świadczonych w ramach opieki zdrowotnej poprzez zdecydowanie zwiększenie ilości studentów na uczelniach o profilu medycznym.*
- 91. Zapewnić ofertę wysokiej jakości kursów i szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia.*
- 92. Podnieść finansowanie służby zdrowia w kraju poprzez przeznaczanie co roku więcej o 0,3 % PKB – tak, aby docelowo osiągnąć 7,5 % w 2030 r.*
- 93. Dokonać przeglądu rezerw państwowych w zakresie medykamentów i dostosować ich strukturę i ilość do nowych wyzwań.*
- 94. Rozwijać krajowy przemysł farmaceutyczny.*
- 95. Poszerzyć porady personelu medycznego za pomocą metod komunikacji elektronicznej.*
- 96. Rozszerzyć wsparcie dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych.*
- 97. Promować profilaktykę zdrowotną wśród społeczeństwa (kampanie informacyjne na temat szkodliwości używania tytoniu, alkoholu oraz narkotyków) w tym rozwoju kultury fizycznej.*

#### ***XV. Bezpieczeństwo kulturowe***

- 98. Rozwijać poczucie tożsamości kulturowej poprzez pielęgnowanie tradycji, zwyczajów oraz języka.*
- 99. Upamiętniać i przekazywać kolejnym pokoleniom wiedzę o historii Polski oraz budować poczucie patriotyzmu. W tym celu zwiększyć w placówkach oświatowych ilość zajęć z przedmiotów: historia i teraźniejszość oraz wychowanie obronne.*
- 100. Upowszechniać szacunek dla regionalizmu i gwar, a także zapobiegać ich zanikowi.*
- 101. Zapewniać mniejszościom narodowym swobodę rozwoju i prawa do korzystania w szkołach i urzędach z ich własnego języka.*
- 102. Dbać o zbiory muzeów i narodowych zabytków poszerzając ich ekspozycję oraz stan. Jednocześnie poszukiwać za granicą i sprowadzać do kraju zagrabione dzieła sztuki.*
- 103. Przestrzegać zakazu propagowania ideologii o charakterze totalitarnym a zwłaszcza faszystowskim oraz komunistycznym.*
- 104. Dokładać wszelkich starań, aby dorobek kulturowy Polski był rozpoznawany i ceniony przez społeczeństwo naszego kraju, jak i za granicą.*

**XVI. Rola systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym**

105. *Koordynować na wszystkich szczeblach funkcjonowania system bezpieczeństwa narodowego. Jednocześnie integrować działania organów decyzyjnych i sztabowych.*
106. *Minimalizować ryzyko wystąpienia zagrożeń o charakterze militarnopolitycznym oraz pozamilitarnym.*
107. *Doskonalić procedurę działania w razie wystąpienia zagrożenia, z uwzględnieniem procesu likwidacji ich skutków.*
108. *Cały czas pracować nad zwiększeniem potencjału i zdolności państwa do realizacji interesów narodowych.*
109. *Konsultować działania w zakresie bezpieczeństwa narodowego na forum międzynarodowym w układach bilateralnych wśród członków NATO i UE.*

**XVII. Znaczenie organizacji międzynarodowych w utrzymaniu bezpieczeństwa światowego i regionalnego**

110. *Wspierać walkę z terroryzmem na arenie międzynarodowej.*
111. *Czynnie włączać się w akcje pomocy humanitarnej oraz walkę z głodem i epidemiami.*
112. *Uczestniczyć w operacjach pokojowych pod egidą ONZ, NATO i UE.*
113. *Krzewić pokój, przestrzeganie praw człowieka, demokrację i dobrosąsiedzkie stosunki.*

**XVIII. Współpraca z NATO i wybranymi sojusznikami**

114. *Utrzymywać stałą zdolność i gotowość do obrony państw sojuszu NATO.*
115. *Wspierać działania poszerzające sojusz o nowych członków.*
116. *Zacieśniać współpracę militarną, przemysłową, handlową i naukową z USA. Troszczyć się o rozwój stałych baz amerykańskich na naszym terytorium.*
117. *Poszerzać współpracę gospodarczą i militarną w zakresie pozyskiwania nowych technologii z: Izraelem, Koreą Płd., Japonią i Australią.*

**XIX. Rola UE we wspieraniu kluczowych elementów naszego bezpieczeństwa**

118. *Rozwijać zdolności obronne i komunikacji satelitarnej poprzez realizację w międzynarodowych projektów naukowo-badawczych z wykorzystaniem polskich podmiotów.*
119. *Wspierać działania w zakresie wspólnej walki w obszarze cyberprzestępczości.*

120. Umacniać działania służące kompleksowym zarządzaniem kryzysowym na forum wspólnoty. W tym celu proponować tworzenie rezerw strategicznych UE.

121. Dbać o spójną politykę rolną, handlową i energetyczną sojuszu.

122. Wspierać działania w zakresie tworzenia na terytorium kraju hubu logistycznego i tranzytowego.

123. Dążyć do integracji europejskiej w zakresie wsparcia Ukrainy i nakładania kolejnych sankcji gospodarczych na Rosję.

#### **XX. Główne kierunki wzmocnienia krajowego potencjału obronnego**

124. Zwiększać zasoby rezerw strategicznych.

125. Wzmacniać krajową infrastrukturę krytyczną.

126. Inwestować w przemysł obronny i promować jego wyroby za granicą.

127. Umacniać wschodnią flankę NATO.

128. Zapewnić wzrost bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni.

129. Dokonać reformy Obrony Cywilnej wydzielając ją ze struktur Państwowej Straży Pożarnej.

130. Ciągłe poprawiać interoperacyjność w ramach NATO i UE.

131. Poprawić bilans opłacalności produkcji: mięsa wieprzowego, zboża, ryb oraz oleju.

#### **XXI. Sposoby monitorowania i instytucje odpowiedzialne za kształtowanie oraz wspieranie naszego bezpieczeństwa**

132. Wdrożyć cykliczną ocenę (roczną) systemu bezpieczeństwa narodowego. Ujmując w niej główne płaszczyzny, mocne i słabe strony oraz sposób - w tym czas - naprawy.

133. Za realizację postanowień zawartych w tej Strategii odpowiadają ministrowie kierujący działami administracji rządowej, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie, organy samorządu terytorialnego we właściwościach, w których pozostają w kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego.

#### **XXII. Przyszłość naszej polityki bezpieczeństwa narodowego**

134. Rozwijać współpracę organizacji rządowych z organizacjami pozarządowymi mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa narodowego.

135. Upowszechniać edukację obronną i patriotyczną wśród młodzieży.

136. Rozwój społeczno-gospodarczy i kulturowy daje podstawy bezpieczeństwa narodu ale bez tego bezpieczeństwa nie może być zapewniony rozwój.

## **Zakończenie**

Strategia bezpieczeństwa narodowego RP jest kluczowym dokumentem w zakresie uprawianej polityki na szczeblu makro. Buduje podstawy rozwoju państwa. Akcentuje główne wyzwania i pryncypia narodu. Wskazuje na istniejące zagrożenia (wewnętrzne, zewnętrzne) oraz ryzyka ich wystąpienia. Porządkuje elementy w tym zakresie, wskazując na rolę i znaczenie najważniejszych osób w państwie, służb, agencji oraz straży. Precyzuje kierunki działań na najbliższy czas w głównych obszarach bezpieczeństwa. Wreszcie ma wzmacniać naszą pozycję na arenie międzynarodowej.

Nowa strategia bezpieczeństwa narodowego RP powinna eksponować mocno zagrożenia militarne i cyberataki, które silnie korespondują także z problematyką społeczno-gospodarczą. Ponadto ujmować zagrożenia hybrydowe. Powinna być również wpisana w aktualną politykę UE oraz sojuszu NATO. Być zorientowana na poszerzanie kontaktów z USA oraz grupy 9 Bukaresztańskiej. Jednocześnie musi akcentować silną współpracę z: Ukrainą, Mołdawią i Gruzją – państw zorientowanych na te ugrupowania tj. gospodarcze i polityczno-militarne. Obok tego precyzować słabe strony istniejących, różnorodnych zagrożeń tj.: demograficzne, budżetowe, zdrowotne, socjalne oraz okazane wsparcie ze strony państwa, aby im sprostać. Musi wpływać tu troska o: bezpieczeństwo obywatela, rodzinę oraz najsłabsze grupy społeczne. Wreszcie krzewić ducha pokoju wśród społeczności międzynarodowej.

## **References**

- Banasik, M., 2015. *Prowadzenie analiz w procesie planowania zdolności sił zbrojnych*, Difin, Warszawa.
- Danek, A., 2015. *Racja stanu jako suwerenność państwa in actu*, Przegląd Geopolityczny, 13, s. 7-18.
- Dawidczyk, A., 2021. *Rozwój analizy strategicznej w planowaniu bezpieczeństwa państwa. Od metod jakościowych do matematycznych*, [w:] P. Swoboda, A. Polończyk (red.), *10 lat nauk o bezpieczeństwie. Potencjał. Problematyka. Perspektywy*, Avalon, Kraków.
- De Wit, B., Meyer, R., 2007. *Synteza strategii*, PWE, Warszawa.

- Depa-Wasiłek, W., 2019. *Prawo dostępu do broni palnej obywateli polskich w świetle unormowań prawnych i bezpieczeństwa*, Przegląd Geopolityczny, 27, s. 114-131.
- Dutka, J., 2017. *Strategia demograficzna w historii myśli geopolitycznej*, Przegląd Geopolityczny, 19, s. 36-48.
- Gryz, J., 2013. *Bezpieczeństwo państwa. Wiedza- polityka-strategia*, AON, Warszawa.
- Koziej, S., 2006. *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, A. Marszałek, Toruń.
- Kupiecki, R., 2015. *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP 2024 jako instrument polityki państwa. Uwarunkowania zewnętrzne i aspekty procesowe*, Bezpieczeństwo Narodowe, nr 1.
- Kuźniar, R., 2005. *Polityka i siła. Studia strategiczne – zarys problematyki*, Scholar, Warszawa.
- Lach, Z., 2020. *Dylematy rozwoju i bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej*, Przegląd Geopolityczny, 31, s. 127-154.
- Malasiewicz, K., 2023. *Wielkość Sił Zbrojnych Polski wobec wojny na Ukrainie*, Przegląd Geopolityczny, 43, s. 105-123.
- Mendrek, P., Płaczek, J., 2020. *Strategia Bezpieczeństwa RP 2020 jako współczesny instrument polityki państwa*, [w:] G. Skrobotowicz (red.), *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. Przegląd i badania*, Tygiel, Lublin.
- Mickiewicz, P., 2019. *Marynarka Wojenna jako środek realizacji interesu narodowego*, Przegląd Geopolityczny, 28, s. 122-140.
- Pac, B., 2022. *Planowanie rozwoju sił morskich Rzeczypospolitej Polskiej*, Przegląd Geopolityczny, 39, s. 130-158.
- Pawłuszko, T., 2023. *Polityka bezpieczeństwa Polski – wnioski z badań empirycznych*, Przegląd Geopolityczny, 43, s. 49-70.
- Plebaniak, P., 2019. *Wojna jako nieporozumienie koncepcyjne. Rozważania o rozliczalności, maskowaniu oddziaływania i asabijja*, Przegląd Geopolityczny, 27, s. 9-31.
- Radomyski, A., Płaczek, J., Wetoszka, A., 2022. *Mały słownik z zakresu bezpieczeństwa i obronności*, LAW, Dęblin.
- Sałańczyk, S.P., 2004. *Strategia w polityce współczesnych państw. Aspekty teoretyczne*, [w:] R. Kuźniar (red.), *Między polityką a strategią*, Scholar, Warszawa.
- Słownik z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, 2002. AON, Warszawa.
- Solarz, J., 2009. *Doktryny militarne XX wieku*, Avalon, Kraków.
- Soroka, P., Wilczyński, P. L., 2018. *Potencjał polskiego przemysłu zbrojeniowego*, Przegląd Geopolityczny, 23, s. 55-72.

- Szara, K., Kisiel, M., 2016. *Uwarunkowania bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego jako potrzeby społecznej*, Przegląd Geopolityczny, 15, s. 63-82.
- Świeboda, H., 2014. *Strategia cyberbezpieczeństwa*, [w:] P. Sienkiewicz, H. Świeboda (red.), *Metodologia badań bezpieczeństwa narodowego*, t. VII, AON, Warszawa.
- Wilczyński, P.L., 2017. *Problematyka bezpieczeństwa we współczesnym dyskursie eksperckim w Polsce*, Przegląd Geopolityczny, 21, s. 48-66.
- Wilczyński, P.L., 2020. *O duchu narodów – biblijne wskazania dotyczące budowy siły narodowej*, Przegląd Geopolityczny, 31, s. 35-57.
- Wilczyński, W.J., 2020. *Naród i nacjonalizm we współczesnej wojnie kulturowej*, Przegląd Geopolityczny, 31, s. 58-76.
- Wołęjszo, J., 2023. *Wojska Lądowe RP wobec współczesnych zagrożeń*, Przegląd Geopolityczny, 43, s. 71-87.
- Wrzosek, M., 2013. *Zagrożenia systemu obronnego*, [w:] J. Wołęjszo, R. Jakubczak (red.), *Obronność. Teoria i praktyka*, Bellona, Warszawa.
- Zapałowski, A., 2019. *Współczesne Wojska Obrony Terytorialnej w obronie narodowej*, Przegląd Geopolityczny, 28, s. 141-158.
- Zapałowski, A., 2021. *Prawne ograniczenia rozwoju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej - wybrane problemy*, Przegląd Geopolityczny, 36, s. 130-139.

#### **Streszczenie:**

Można oczekiwać, że wiosną 2024 r. powinna się ukazać nowa strategia bezpieczeństwa narodowego RP. Wynika to z potrzeby uwzględnienia tych spraw w zakresie bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, które miały miejsce od maja 2020 r. kiedy obowiązuje aktualna strategia. Odnieść to można choćby do trwającej wojny na Ukrainie, akcesji Szwecji i Finlandii do NATO, trwającej pandemii CoViD-19, opuszczenia struktur Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię, wzmocnienie roli ChRL w świecie, izolacji międzynarodowej i handlowej Federacji Rosyjskiej, depopulacji naszego kraju, występującej wysokiej inflacji, zagrożeń ekologicznych i technicznych. Nowa strategia musi mocniej akcentować bezpieczeństwo militarne, infrastrukturę krytyczną oraz zaplecze obronne (przemysł, rezerwy, wyszkolone kadry, struktury organizacyjne, system kierowania, obronę cywilną) oraz współpracę polityczną w ramach NATO i UE.

**Słowa kluczowe:** polityka bezpieczeństwa, Polska, strategia, zagrożenia.